

**СБОРНИК
НАУЧНЫХ ДОКЛАДОВ**

Научные исследования
современности

29.10.2013 -31.10.2013

Часть 6

Катовице
2013

ПОД- СЕКЦИЯ 9. Управление производством и развитие предприятия.

Солодуха Н.В.

Студентка факультету економіки і менеджменту

Литвинець Л.Ф.

Старший викладач кафедри менеджменту
Національний університет харчових технологій

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «КОНКУРЕНЦІЯ»

Ключові слова: конкуренція, економічна конкуренція, поведінковий підхід, структурний підхід, функціональний підхід.

Швидка зміна умов зовнішнього середовища, а також розвиток глобалізації та інтеграції призводять до посилення суперництва між суб'єктами господарювання. На сучасному етапі конкуренція є важливим та дієвим механізмом, який забезпечує високу ефективність, пропорційність та динамічність ринкових відносин як у галузі виробництва, так і реалізації товарів чи послуг.

Згідно Закону України «Про захист економічної конкуренції», «економічна конкуренція» - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремих суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку» [1].

Чимало вітчизняних та зарубіжних вчених приділяли свою увагу дослідженням підходів до визначення категорії «конкуренція». Більшість авторів схиляються до існування трьох підходів, а саме: поведінкового, структурного та функціонального.

Поведінковий підхід полягає у боротьбі за обмежені економічні блага і, звісно ж, за гроші споживача, на які їх можна придбати. Суть даного підходу полягає в тому, що більшість благ є рідкісними, оскільки їх обсяг менший в порівнянні з потенційними

потребами суспільства. Тому власники благ мають можливість розподіляти їх, керуючись своєю вигодою. Вони встановлюють свої умови чи критерії реалізації і в залежності від виконання цих умов вирішують, кому надати блага, а кому - ні [2]. Таким чином, цей підхід показує що конкуренція є прагненням якнайкраще задовольнити критерії доступу до рідкісних благ.

При структурному підході акцент зміщується на аналіз структури ринку та умов, що панують на ньому. У центрі уваги виступає не суперництво господарюючих суб'єктів у встановленні ціни, не з'ясування того, хто і чому переміг, а встановлення факту принципової можливості впливу окремого господарюючого суб'єкта на загальний рівень цін на ринку. Це вказує на те що конкуренція - це наявність на ринку великого числа незалежних покупців і продавців, можливість для покупців і продавців вільно входити на ринок і залишати його [3].

Функціональний підхід розглядає конкуренцію як суперництво старого з новим. Нововведення скептично приймаються ринком, але якщо новатору вдається їх здійснити, механізм конкуренції витісняє з ринку підприємства, що використовують застарілі технології [4].

Проведені дослідження щодо визначень конкуренції дозволяє окреслити такі загальні риси економічної конкуренції:

- суперництво, боротьба, змагання;
- ринковий механізм;
- розвиток;
- динамічність;
- регулювання, стимулювання;
- взаємодія, співпраця, співробітництво;
- створення інновацій.

Отже, аналіз змісту існуючих підходів до визначення сутності конкуренції дає змогу подати визначення цієї категорії наступним чином: конкуренція – це боротьба за обмежені економічні блага, суперництво старого з новим, а також впливу окремого господарюючого суб'єкта на загальний рівень цін на ринку.

Список використаної літератури

1. Про захист економічної конкуренції: закон України від 1 січня 2001р. №2210-Ш//Відомості Верховної Ради України.-2001.-№12.-С.1.

2. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: [навч. посіб.] / С.М. Клименко та ін. - К.: КНЕУ, 2010. - 324 с.

3. Ткачова С.С. Сучасні підходи до визначення сутності поняття «конкуренція» [Електронний ресурс]. / С.С. Ткачова // Вісник Чорнівецького торговельно-економічного інституту.- Економічні науки. -2011.- Випуск П (42). –Частина I – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_5.pdf.

4. Мохненко А.С. Економічна сутність конкуренції і конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. А.С. Мохненко // Таврійський науковий вісник. Науковий журнал, 2010.- Випуск 68.- Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2010_68/68_28.pdf.